

MOTION FRÅN FRILANS RIKS TILL KONGRESSEN 2021

Utökat uppdrag till ALIS för inkassering av upphovsrättsersättningar

Kampen mot fulavtal är en av de största frågorna för både enskilda frilansare och Frilans Riks. Det har blivit allt svårare att hävda sina rättigheter mot oskäligen avtal och mot återpubliceringar utan ersättning. Frilanssegrarna är få, medan uppdragsgivarna ligger steget före genom att utnyttja en svag upphovsrättslagstiftning och ett splittrat frilanskollektiv.

ALIS är en av fyra upphovsrättsliga förvaltningsorganisationer som Journalistförbundet är medlem i som frilansare inom ”ord-området” – som skriver artiklar eller annat textmaterial – kan ansluta sig till. En del av ALIS verksamhet är att verka för att licensiering sker genom kollektiva avtal, så kallade avtalslicenser

ALIS kan även serva anställda medlemmar i förbundet när det gäller material som skrivits vid sidan av anställningen. Därmed fyller ALIS en viktig funktion för att inkassera och betala ut ersättningar till medlemmar i förbundet.

Vid förra kongressen motionerade Frilans Riks om utökade resurser till ALIS. Sedan dess har stiftarorganisationerna lånat ut pengar till ALIS, som inlett förnyelsen av IT-systemet, och blivit ett vassare verktyg för att bevaka och inkassera upphovsrättsersättningar.

Nu är det dags att ta nästa steg.

I våra samtal med företrädare för ALIS har vi kommit fram till att det inte minst för frilansare finns goda möjligheter att genom organisationen förbättra möjligheten till upphovsrättsersättning, allra helst genom kollektiva överenskommelser. Avtal som även skulle stärka såväl upphovsrätten som ALIS ställning.

Journalistförbundet administrerar självt betydande upphovsrättsersättningar. Kan det vara rationellt för förbundet och gynnsamt för medlemmarna att lägga delar av den administrationen i ALIS? Journalistförbundet bör undersöka möjligheterna för detta.

Vidare har EU-parlamentet beslutat om ett nytt upphovsrättsdirektiv – det så kallade DSM-direktivet – som nu är på väg att implementeras i svensk lagstiftning. Direktivet stipulerar att ersättningen för texter och bilder ska stå i proportion till omfattningen av användningen, och att medieföretagen ska rapportera om hur material används.

Journalistförbundet bör dels undersöka om ALIS kan företräda sina medlemmar när deras texter vidareanvänds eller säljs vidare, dels undersöka om ALIS kan förhandla och administrera dessa medel för sina medlemmar och se till att inkomsterna tillkommer upphovsrättshavarna.

Därför föreslår vi att kongressen beslutar:

*att Journalistförbundet utreder om det genom ALIS går att förbättra möjligheten till upphovsrättsersättning för frilansare, allra helst genom kollektiva överenskommelser,

*att Journalistförbundet utreder om det vore gynnsamt och rationellt ur ett förbunds- och medlemsperspektiv att delar av förvaltningen av de betydande upphovsrättsersättningar som idag sköts av förbundet istället administreras av ALIS,

*att Journalistförbundet utreder om och hur ALIS kan användas för att försäkra att de ersättningar som det nya upphovsrättsdirektivet leder till på bästa sätt kommer upphovsrättspersonerna till godo.

Frilans Riks den 17 augusti 2021